

מאורות

הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

לעלוי נשמת

הר"ר גרשון
ב"ר בצלאל ז"ל
והר"ר יהודה
ב"ר אליהו ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מיוחד

בס"ד, י"ז אב תשס"ג תוספת מיוחדת ללומדי הדף היומי למסכת זבחים דף ס"ז:

איורים מתוך הספר "מראה קנים"

משנה ג': חטאת לזו ועולה לזו.

1

1. חטאת לזו ועולה לזו, שנתערבו זו בזו.
נמצא: שבתערובת זו יש חטאת אחת ועולה אחת.

ועולה לזו

חטאת לזו

2. והכהן לא נמלך, ועשה שתיהן למעלה (שנתן דם למעלה מחוט הסיקרא כדין עולת העוף).
מחצה כשר ומחצה פסול, שהרי יש בתערובת זו גם חטאת אחת, ואי אפשר להקריבו לשם עולה.

כולן למעלה (עולות)

2

3. ואם עשה את שתיהן למטה (שנתן דם למטה מחוט הסיקרא כדין חטאת העוף).
4. מחצה כשר ומחצה פסול, שהרי יש בתערובת זו גם עולה, ואי אפשר להקריבו לשם חטאת.

כולן למטה (חטאות)

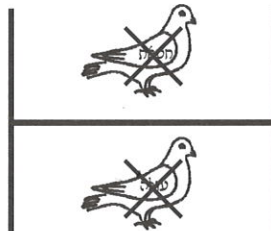
3

5. ואם עשה חצין למעלה (שעשה פרידה אחת לשם עולה) וחצין עשה למטה (ופרידה אחת עשה לשם חטאת).
6. שתיהן פסולות, שאני אומר חטאת הקריב למעלה (והרי דינו למטה), ועולה הקריב למטה (והרי דינו למעלה).

אחת למעלה (עולה)

4

ואחת למטה (חטאת)

משנה ד': חטאת ועולה וסתומה ומפורשת וכו'.

1

1. רחל היתה חייבת חטאת אחת וקן חובה אחת (חטאת ועולה) סה"כ ג' גוזלות, - ולא היתה חייבת עולה אחת וקן חובה אחת (חטאת ועולה) סה"כ ג' גוזלות.

לאה

רחל

קן חובה

קן חובה

נמצא: שיחד צריכים הם ג' קנים (שש גוזלות).

משניות אלו שהוזכרו בדברי הגמרא בסוגייתנו מתייחסות לשרשרת טעויות המתרחשות לקבוצת נשים בבואן לבית המקדש.

כידוע אשה שילדה מתחייבת בקרבן, במצב כלכלי דחוק באפשרותה להביא זוג עופות, שאחד יהיה לעולה ואחד לחטאת. חובה להקפיד שהעופות לא תתערבנה זו בזו ומאחר והזהת הדם על"ג המזבח בעולת עוף חייבת להיות במחצית העליונה, ואילו בחטאת במחצית התחתונה, ואם שינה מכך הקרבן פסול.

בדוגמאות שלפנינו קבוצת יולדות שהגיעה לבית המקדש עם קורבנותיהם ונתערבו העופות, ואף הכהן המיומן טעה. כיצד ניתן לעזור לנשים אלו לצאת ידי חובתן? תשובה לשאלה זו מבוארת במשניות אלו.

אל אף הקושי שיש בלמידת משניות אלו מחמת מורכבותם החשבונית וכן בהיותן עוסקות בעניני המקדש שעדיין לא נבנה לצערינו, בכל זאת שגורות משניות אלו בפי רבים אחר שסגולתן לרפואה ידועה. ואף הגאון ר' חיים קנייבסקי ממליץ על כך.

מקור סגולה זו מאביו של מח"ס "קן מפורשת" (שחי בתקופת הר"ע אייגר) שהיה ידוע כמקובל ועושה נפלאות בדרו שכתב: "... בעת שיצטרך אדם לישועה מד', יתרום, וילמד משנה עם הרע"ב ותוספות יו"ט ופירוש בני זצ"ל, ויעמיד עצמו אחרי זה ויתפלל... לאמור: אתה ד' חביבין ישראל לפניך, וחיבה יתירה נודעת להם שנקראו לך בנים, וזה הוא במה שבראת בין הריבוי מיני עופות הכשרים, שהם יותר מטמאים, (כדאיתא בחולין ס"ג ע"ב) רק תורים ויונים ביתיים להביא קרבן לפניך מהם, ואנחנו דומים במידותינו להם. עשה עמי חסד כרחם אב על בנו. ויפרט מבוקשו שיהיה נענה, ואם לא יבוא ישועה, יעשה כן עד ג' ימים, בכל יום פעם אחד.

מצורפות בזה המשניות עליהן נסובה סוגייתנו בגמרא.

מסכת קנים פרק ג' משנה ג'

חטאת לזו ועולה לזו עשה כולן למעלן מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטן מחצה כשר ומחצה פסול חצין למעלן וחצין למטן שתיהן פסול שאני אומר חטאת קריבה למעלן ועולה למטן:

משנה ד'

חטאת ועולה וסתומה ומפורשת עשה כולן למעלן מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול חצין למעלן וחצין למטן אין כשר אלא סתומה והיא מתחלקת ביניהן: המשך בעמוד אחרון

2 והכהן צריך לעשות שלש פרידים מלמעלן, ואחת מלמטן.

2. ובנמלך, צריך הכהן לעשות ג' עולות למעלה מחוט הסיקרא, וחטאת אחת למטה מחוט הסיקרא, (כי הקן של נדר שתיהן עולות, ומן הקן חובה יש חטאת אחת ועולה אחת).

	שלש למעלה (עולות)
	ואחת למטה (חטאת)

3 לא עשה כן, אלא עשה שתיים למעלן ושתיים למטן.

3. ואם לא נמלך הכהן באשה לדעת על מה היא הביאה את שני הקנים, ועשה מכולן. ב' עולות וב' חטאות.

	שתיים למעלה (עולות)
	ושתיים למטה (חטאות)

4 צריכה להביא עוד פרידה אחת ויקריבנה למעלן.

4. צריכה האשה להביא עוד פרידה אחת לעולה, וחטאת אחת נפסלת.

	ממין אחד.

5 ממין אחד.

5. כולן תורים או כולן בני יונה.

	כולן תורים
	או כולן בני יונה

משני מינין.

6. אבל אם הביאה קן תורים וקן בני יונה, ועשה הכהן תור אחד למעלה ותור אחד למטה, ובן יונה אחד למעלה ובן יונה אחד למטה, ולא ידוע איזה מין הקריב הכהן תחילה, (ולעולם הקן הראשון נחשב לכו חובתה והשני לקו נדרה).

6. תור ובן יונה למעלה (עולות) ותור ובן יונה למטה (חטאות).

	תור ובן יונה למעלה (עולות)
	תור ובן יונה למטה (חטאות)

2. ולקחו ג' קנים בשותפות. - וקבעו בקן אחת שזו חטאת לרחל וזו עולה ללאה ["חטאת ועולה"], וקן אחת השאירו סתומה ["סתומה"], וקן אחת קבעו שזו חטאת וזו עולה סתם בלי קביעת הבעלים ["מפורשת"].

ומפורשת	וסתומה	חטאת ועולה
חטאת ועולה סתם (בלי שם בעלים).		רחל לאה

3. ועשה הכהן את כולם למעלה (שנתן דמם של כל השלושה קנים למעלה מחוט הסיקרא כדין עולת העוף), הרי מחצה כשר ומחצה פסול, (שהרי בכל קן יש גם חטאת אחת).

כולן למעלה (עולות)

--	--	--

4. כולן למטה (חטאות)

--	--	--

4. ואם עשה את כולם למטה (שנתן דמם של כל השלושה קנים למטה מחוט הסיקרא כדין חטאת העוף), הרי מחצה כשר ומחצה פסול, (שהרי בכל קן יש גם עולה אחת).

5. חציון למעלן (עולות)

5. ואם עשה חציון למעלה וחציון למטה, אין כשר אלא סתומה, אבל שאר שני הקנים פסולות כי שמא הקריב את העולות המפורשות למטה ואת החטאות למעלה. והיא מתחלקת ביניהן

דהיינו שיכולים לקבוע כי לרחל תהיה העולה הכשרה, ותביא עוד חטאת השלים קן חובתה, (ועוד חטאת אחת עבור החטאת היחידה שהיא חייבת), וללאה החטאת הכשרה, ותביא עוד עולה להשלים קן חובתה, (ועוד עולה אחת עבור העולה היחידה שהיא חייבת). (או להיפך, החטאת לרחל והעולה ללאה).

משנה ו' האשה שאמרה הרי עלי קן אם אلد זכר, ילדה זכר מביאה שתי קנים, אחת לנדרה ואחת לנדרה ואחת לחובתה

1. אשה שאמרה וכו'. חייבת להביא קן לנדרה (דהיינו שתי עולות, שכן קן נדבה כולה עולות), וקן לחובתה (חטאת ועולה). וכל הגוזלות היו סתומים, ולא פירשה איזה קן לנדרה ואיזה קן לחובתה.

אחת לנדרה	אחת לחובתה

7

8. או שמא הקריב הכהן את ב' בני היונה תחילה (והם לחובתה) ואת ב' התורים אחר כן (והם יהיו לנדרה), ונפסל תור אחד.

תור ובן יונה למעלה (עולות)
תור ובן יונה למטה (חטאות)

8

תביא שתיים.

9. לכן צריכה להביא שתיים, (שתי עולות), בן יונה ותור.

9

פירשה נדרה.

10. ואם בשעת נדרה פירשה את המין שתביא, כגון שאמר "הרי עלי קן תורים כשאלד זכר", (או קן בני יונה), ושכחה איזה מין פירשה. ולאחר שילדה זכר הביאה שני קנים ממין אחד, (כגון בני יונה).

10

צריכה להביא עוד שלוש פרידים.

11. ועשה הכהן שתיים למעלה (לשם עולה) ושתיים למטה (לשם חטאות), צריכה להביא עוד בן יונה אחד לעולה, וחטאת אחת נפסלת (כי הקן של נדר שתייהן עולות, ומן הקן של חובה יש חטאת אחת ועולה אחת, סה"כ ג' עולות).

שתיים למעלה (עולות)
ושתיים למטה (חטאות)

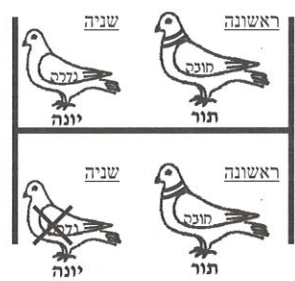
וצריכה להביא עוד ב' תורים לנדרה, כי שמא נדרה להביא תורים. ולכן צריכה להביא עוד שלוש פרידות, בן יונה אחד וב' תורים לעולה.

ממין אחד, משני מיניו.

12. כל זה נאמר אם הביאה בתחילה את שני הקנים ממין אחד, (או כולן בני יונה או כולן תורים).
13. אבל אם הביאה קן אחד תורים וקן אחד בני יונה, ועשה הכהן מכל קן פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה, ואינו יודע איזה קן עשה תחילה ואיזה באחרונה, (ולעולם הקן הראשון נחשב לקן חובתה והשני לקן נדרה).

11

14. ויש לחוש שמא הקריב הכהן את התורים תחילה (והם לחובתה, כמו בצירוף) ואת שני בני יונה באחרונה, (והם לנדרה), ונפסל בן יונה אחד, ובעיקר יש לחוש שמא נדרה להביא ב' תורים ולא ב' בני יונה. נמצא כעת, שהיא צריכה להביא בן יונה אחד וב' תורים לעולה.

שתיים למעלה (עולות)
ושתיים למטה (חטאות)

12

שתיים למעלה (עולות)
ושתיים למטה (חטאות)

15. וכמו כן יש לחוש שמא הקריב הכהן את ב' בני היונה תחילה (והם לחובתה) ואת ב' התורים באחרונה (והם לנדרה), ונפסל תור אחד, או שמא נדרה להביא ב' בני יונה ולא תורים. נמצא: שהיא צריכה סה"כ להביא ב' בני יונה וב' תורים לנדרה.

13

תביא ארבע.

16. נמצא שסה"כ מספק צריכה להביא ארבע פרידות לנדרה, שני בני יונה ושני תורים.

14

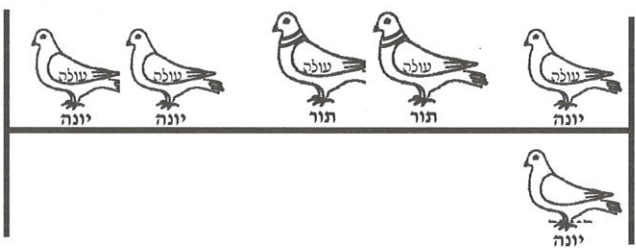
קבעה נדרה.

1. ואם בשעת נדרה קבעה האשה להביא קן נדרה ביחד עם קן חובתה (וכגון שאמרה "הרי עלי קן להביאה עם קן חובתי", והתחייבה להביא סה"כ ג' עולות וחטאת אחת), ואף פירשה מאיזה מין תביא קן נדרה, ושכחה את המין שפירשה צריכה להביא ג' קינים, קן אחד לחובתה (מאיזה מין שתרצה), וקן אחד של תורים, (כי שמא נדרה תורים), ועוד קן אחת של בני יונה, (כי שמא נדרה בני יונה).

15

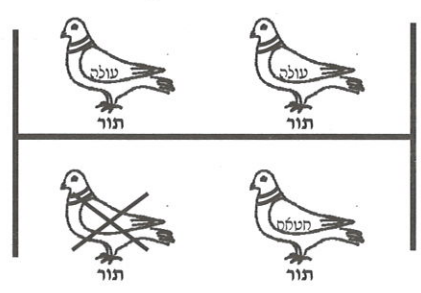
[וצריך הכהן לעשות חמש פרידים למעלה, ואחת למטה.]

2. ובנמלך, צריך הכהן לעשות לחובתה פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה (אחת חטאת ואחת עולה), ואת שני התורים ואת שני בני היונה למעלה, לנדרה, (כי קן של נדר שתייהן עולות, ומן הקן חובה יש חטאת אחת ועולה אחת).

16

[ואם הביאה רק שתי קינים.]

3. ואם הביאה האשה רק שני קינים, כגון תורים, ועשה הכהן מכל קן פרידה אחת למעלה ואחת למטה, נפסלת חטאת אחת, (כי לקן נדרה שתייהן עולות).
נמצא: שאף אם נדרה תורים, לא קיימה את נדרה, כי היא קבעה להביא נדרה יחד עם עולת חובתה, סה"כ ג' עולות, וכעת לא הביאה אלא ב' עולות, וצריכה להביא שוב ג' עולות. וכמו כן יש לחוש שמא נדרה להביא בני יונה ולא תורים, וצריכה להביא גם בני יונה לנדרה.

צריכה להביא עוד חמש פרידות.

17

בני יונה לנדרה

תור לחובתה

תורים לנדרה

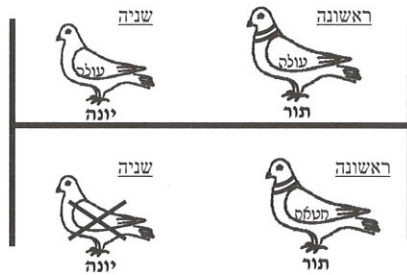
4. ולכן צריכה להביא עוד חמש פרידות, ב' תורים לנדרה (כי שמא נדרה להביא תורים), וכן ב' בני יונה לנדרה (כי שמא נדרה להביא בני יונה), והיות שהתחייבה להביא נדרה יחד עם חובתה, לכן צריכה להביא עוד תור לעולת חובתה (ודוקא תור, הואיל שצריכה להיות מאותו המין שהיתה החטאת).

ממין אחד, משני מינין.

18

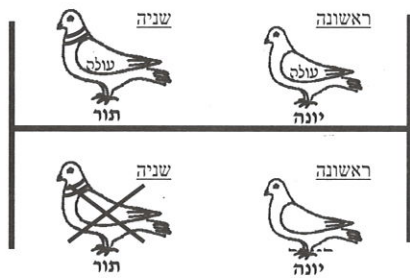
5. כל זה נאמר אם הביאה את שני הקנים ממין אחד, (או בני יונה או תורים). אבל אם הביאה קן אחת תורים וקן אחת בני יונה, והכהן עשה מכל קן אחת למעלה ואחת למטה, ולא ידוע איזה קן עשה בראשונה (שתחשב לקן חובתה).

6. ויש לחוש שמא הקריב בראשונה את ב' התורים לחובתה (כמו בציור), ובאחרונה את ב' בני היונה לנדרה, ונפסלת החטאת (שהרי לנדרה שתייה עולות), - ומספק תצטרך כעת להביא שתי תורים (כי שמא נדרה להביא תורים), וכן ב' בני יונה לנדרה (כי שמא נדרה להביא בני יונה), וכמו כן צריכה להביא עוד תור לעולת חובתה, כדי לקיים קביעותה להקריב קן נדרה יחד עם עולת חובתה.

7. וכמו כן יש לחוש שמא בראשונה הקריב ב' בני יונה לחובתה (כמו בציור), ובאחרונה את ב' התורים לנדרה, ונפסלת החטאת (שהרי לנדרה שתייה עולות), - ומספק תצטרך כעת להביא ב' בני יונה (כי שמא נדרה להביא בני יונה).

יונה ושניהם עולה, וכן ב' תורים לנדרה (כי שמא נדרה להביא תורים), וכמו כן צריכה להביא עוד בן יונה לעולת חובתה, כדי לקיים קביעותה להקריב קן נדרה יחד עם עולת חובתה.

תביא שש.

20

לנדרה

לחובתה (מספק)

לנדרה

8. נמצא שסה"כ מספק צריכה להביא שש פרידות, ב' תורים כי שמא נדרה להביא תורים, וב' בני יונה כי שמא נדרה להביא בני יונה, ועוד תור ובן יונה לעולת חובתה, כדי לקיים קביעותה להקריב קן נדרה יחד עם עולת חובתה, שהואיל ולא ידוע מאיזה מין היתה הקן שנעשתה בראשונה, וספק הוא אם החטאת היתה תור או בן יונה, והרי עולת חובתה שמביאה צריכה להיות מאותו המין שהיתה החטאת, - לכן תביא מספק תור ובן יונה.

המשך מעמוד ראשון

משנה 1

האשה שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר ילדה זכר מביאה שתי קנים אחת לנדרה ואחת לחובתה נתתם לכהן והכהן צריך לעשות שלש פרידים מלמעלה ואחת מלמטה לא עשה כן אלא עשה שתיים למעלה ושתיים למטה ולא נמלך צריכה להביא עוד פרידה אחת ויקריבנה למעלה ממין אחד משני מינין תביא שתיים פירשה נדרה צריכה להביא עוד שלש פרידים ממין אחד משני מינין תביא ארבע קבעה נדרה צריכה להביא עוד חמש פרידים ממין אחד משני מינין תביא שש נתתם לכהן ואין ידוע מה נתנה הלך הכהן ועשה ואין ידוע מה עשה צריכה להביא עוד ארבעה פרידים לנדרה ושתיים לחובתה והטאת אחת בן עזאי אומר שתי חטאות אמר ר' יהושע זה הוא שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה כיצד קולו שבעה שתי קרנו שתי חצוצרות שתי שוקיו שני חלילין עורו לתוף מעיו לנבלים בני מעיו לכינורות ויש אומרים אף צמרו להבלת רבי שמעון בן עקשא אומר וקני עם הארץ כל זמן שמזקינן דעתן מיטרפת עליהן שנאמר (איוב י"ב) מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח אבל וקני תורה אינן כן אלא כל זמן שמזקינן דעתן מתישבת עליהן שנאמר (שם איוב י"ב) בשישים חכמה ואורך ימים תבונה.

תודה מיוחדת

להר"ר טוביה וולף שליט"א
מראשי ישיבה לצעירים כלל חסידית
בני-ברק
בעמח"ס "מראה קינים"
על מסכת קינים
היוצ"ל ע"י מכון מרפ"ד מחשבת בצלאל
בקרב ניתן להשיג את הספר
בחניות המובחרות
לפרטים טל. 03-6190375

הגליון המיוחד נתרם

עיצוץ נשמת

הר"ר יעקב
בראט ז"ל
ב"ר משיח ומאיה ז"ל
נלב"ע כ"ז טבת תשס"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

עיצוץ נשמת

הר"ר שלמה
מנשה ביבי ז"ל
בן מרים ע"ה
נלב"ע י' מנחם אב
ת.נ.צ.ב.ה.